

különösen a pulykáknak — jó táplálékul szolgál. Nem szabad azonban penészes makkot használni. Etetetés céljára a makkot szedése után mindjárt meg kell szárítani; megszáritva aztán romlatlan állapotban hosszabb ideig is megmarad.

Felnőtt állatnak naponta nem szabad többet adni 2—3 kilónál. Szalmaszececskával és répával keverve a makk igen egészséges táplálékot képez állatok számára. Kísérletet tettek a makketetéssel Côte d'Orban Legéas gróf és mások.

Vidéki levél.*)

Tekintetes szerkesztő ur! Becses lapjának mult évi szeptember havi füzetében az erdők hitelképességét Illés Nándor ny. m. kir. főerdőtanácsos ur szakavatott tollal tárgyalta; engedje meg, hogy ezen — szakunkra kétségkívül nagy fontosságú — dolog megvilágításához, szerény tehetségemhez képest én is hozzájáruljak.

Napjainkig, meglehetősen ferde felfogásból kiindulva, idegenkedik a legtöbb pénzintézet az erdőkre alapított pénzkölcsönök liquidálásától, s ha történtek is nagyobb erdőtestekre kölcsön-bekebelezések, azt csak nagyobb szabású részvénytársulatok, vagy bankár csoportok eszközölték, mintegy a kockázat nagyságát, a vállalkozás merészségét állítva szemünk elé.

Leginkább rászolgáltak ezen nézet táplálására hazai erdőbirtokosaink, minthogy erdejükből rövid pár év alatt

* A levélben mondottakkal nem értünk ugyan mindenben egyet, de a kérdést sokkal fontosabbnak tartjuk, hogysem az iránta való érdeklődés terjesztésére a hozzánk intézett s különben tartalmas levél közlésében kínálkozó újabb alkalmat is felhasználni ne akarnók.

milliókat érő fatermést elkótyavetyélve, az erdőpusztítás könnyü, de annál elszomorítóbb voltát mutatják be a művelt világnak.

De okai e felfogásnak hirneves közgazdasági irónk közül is többen, kik különben elvitázhatlan becsü munkáikban nem méltatják szakunkat oly alakban, mint az az érdekelt olvasóközönség megfelelő tájékoztatására szükséges volna s amint tehát azt mi óhajtánók.

Ugyanis míg lépten-nyomon a szabadság eszméjét látjuk hirdetni mindenütt, a földmivelés-, ipar- és kereskedelem terén az államtól — a szabadság nevében — csakis passiv magatartást óhajtva; addig, habár elismerik szakunk közgazdasági fontosságát — mintegy sajnálkozva említik, — mintha csak egy exotikus állam népképviselétéről volna szó, hogy az erdészet még nem érett meg arra a szabadságra, hogy az állam közvetlen beavatkozását ez időben nélkülözhetné.

Szükségtelen bővebben fejtegetni, hogy épen az állampolgároknak egy magasabb szempontból vett szabadsága érdekében szükséges az erdőgazdaságban az állami beavatkozás, ha tény is, hogy a szabadság, mint e művek igen helyesen tanítják, a hitel egyik legfontosabb létfeltétele; e beavatkozás a hitelező érdekeit inkább védeni, mint sérteni van hivatva a mai minimumra redukált alakjában.

Ama nagy különbség miatt, mely az erdészet és a közgazdaság többi produktív ágának célja és nemzetgazdasági fontossága közt fennáll, igen természetes, hogy nem lehet, de nem is szabad az ezekre vonatkozó szabályokat az erdészetre alkalmazni.

Mindennek daczára, mindeddig az erdőkre alapított hitelműveleteknél a mezőgazdaságra érvényes szabályokat alkalmazták, s midőn ezek alkalmasaknak nem bizonyultak,

a helyett, hogy oly módok és utak kijelölésére törekedtek volna, melyek e különleges viszonyoknak tökéletesen megfelelnének az erdők jelzálogként való alkalmatossága maga lett kétségbe vonva.

A mezőgazdaságnál a hitel alapja a föld, vagyis végleszármazásában a föld használhatósága; jelzálogként szereplése egyszerű és világos, a bekebelezéssel jogot nyer a hitelező arra, hogy magát — a kölcsön adott tőke és járuléka erejéig — kielégíthesse az esetben, ha az adós kötelezettségeinek megfelelni nem tudna. Nem így az erdőknél! A jog ugyan itt is meg van, de ha az adós a jelzálog alapját képező erdőt kihasználja s kötelezettségét nem teljesíti, megfosztja hitelezőjét biztosítékától, mert bár megmarad a föld, de használhatósága végkép vagy legalább is hosszú időre tönkre tétetett.

E bajok orvoslására Illés főerdőtanácsos ur a kölcsönnel megterhelendő erdőket — igen helyesen — rendszeres gazdasági tervekkel véli ellátandóknak. Szerény véleményem szerint azonban már csak administrationális okokból is egyszerűen az üzemtervvel, a hitelezők kellően biztosítva nem lennének.

Ugyanis feltéve, hogy egy ily kölcsönnel megterhelt és rendszeres gazdasági tervvel ellátott erdőben a tulajdonos rendkívüli használatot eszközöl — mondjuk ministeri engedéllyel, — kinek lenne kötelességévé téve a hitelezőt az adós ezen szándékáról értesíteni? Az amugy is igen nagy tevékenységi körrel bíró felügyelői karnak bizonyára nem, mert e felelősségteljes teendő oly rendszeres könyvelést, nyilvántartást és kiterjedt levelezést igényelne, melyre tán a jelenlegi ügybuzgó kar sem volna elegendő.

De mindettől eltekintve, a tisztán állami érdekeket szolgáló felügyelőségeket, ennyire magántermészetű ügyek-

kel, már csak politikai szempontból sem volna czélszerű megterhelni.

Tán a közigazgatási erdészeti bizottságokat? Tőlük aligha lehetne várni ily nagy gondot igénylő feladat megoldását, hisz a tulnyomó részt nem szakemberekből álló bizottságoktól az is szép, ha jelenlegi feladatuk magaslatáig emelkednek.

Feltéve azonban, hogy akadna egy »modus vivendi« a kérdés megoldására, még mindig hátramaradna az üzemterv rendelkezéseinek önkényes megszegése: az erdőrendészeti áthágás, melyért azonban ha az illető közigazgatási uton el is venné méltó büntetését, hitelezője mindazáltal biztosítékát vesztené.

Sokkal hatásosabb eszközök is állanak rendelkezésünkre, melyekkel a jog és igazság érdekeit megoltalmazhatjuk.

Nem ritka eset a magyar magánjog körében, hogy bizonyos elvek lesznek a tulajdonra bekebelezve a nélkül, hogy azokkal positive megterhelhetnének s a tulajdonos mégis kötve van a bekebelezések intézkedése szerént be rendezve vezetni gazdaságát.

Egy ily módot lehetne tán a szóban forgó kérdés megoldására ajánlani. Készítsünk üzemtervet a hitel alapját képező erdőkről, de vezettessék is rá az illető erdőbirtok hitellekkönyvének teher lapjára a kölcsön összegével együtt az illető üzemterv jóváhagyási záradéka. Az ellenőrzést az üzemterv egy hiteles példányával maga az illető hitelező eszközölhetné, koronként meggyőződést szerezve az üzemterv rendelkezéseinek pontos betartásáról.

Legyen szabad a fennebbi ok indokolására a következő analog esetet előterjeszteni. Egy pénzkölcsönnel megterhelt földbirtok tulajdonosának jogában áll földeit tovább is

használni, de annak semmi részét — míg terhét nem törleszti — eltulajdonítania nem szabad.

A magyar magánjog szerint az erdő is miként a mezőgazdasági művelés alatt álló föld ingatlan tulajdont képez, melyből ha megterhelhetik, a birtokosnak absolute más hozamra joga nincs, mint az évi fatermés felhasználására, mely pedig az évi vágástétben nyeri kifejezését. Ha tehát a birtokos az üzemtervben előírt vágástétet tullepné, megtámadná magát a jelzálogot képező ingatlant s ép úgy jönne — a fenti feltétel mellett — a büntető törvénykönyv illető szakaszaival összeütközésbe, mint ki bírói pecsétörést követve tulajdonit el valamit; mire igen természetes józan gondolkozásu ember alig vetemedik.

A készitendő üzemtervnek tekintettel kellene lennie az alapján kötendő ügyletre s egyszersmind arra is, hogy a legegyszerűbb alapokra fektetve, megfelelően olcsó is legyen, nehogy a kölcsönök nélkül szerfelett megdrágittassék. Igen természetes, hogy a kölcsönüzlet lebonyolításával a teherrel együtt az üzemterv is ki volna a birtokról táblázandó.

Nyílt kérdést képez még, vajjon mily időtartamra köteleznék a birtokost rendszeres kezelésre az ily czélből készült üzemtervek?

Tételes adatot erre felhozni ma alig lehetne, de azt hiszem, eléggé megfelel erre az üzemtervek készitísmódjának jelen alakja, mely szerint a birtokos egy forda letelével alig volna további üzemtervszerű kezelésre szorítható.

Hátra volna még a kölcsönüzlet lebonyolítása. Hogy jut tőkéhoz a hitelező az esetben, ha az adós kötelezettségének a megszabott határidőre eleget nem tenne? Mindenesetre ez a kölcsönüzlet realitásával van szoros összefüggésben. Ugyanis, ha az évi vágástét értéke a kölcsön adott tőke évi kamatait és egy okvetlen szükséges vállal-

kozói nyereséget, vagy e helyett egy bizonyos évekre felosztott amortisatió költségeit fedezi: a kölcsön megtérülése, tekintve a jelenlegi pénzviszonyokat, semmi akadályokba ütközni nem fog. Ha azonban az ügylet e feltétele hiányzik, mindenestre, mint saját hibájából eredő kárt, a hitelezőnek kell a veszteséget elszenvedni, mert ha kötelessége is az államnak oly intézmények létesítése, melyek ugy az adós, mint a hitelező érdekeinek a közérdek határáig való megvédésére alkalmasak, de a hitelezőnek, mint az adósnak kell birni bizonyos üzletemberi élelmességgel, hogy az állam által nyújtott előnyöket a saját czéljaikra minél inkább kihasználják.

Sepsi-Szent-György, 1892. október hó.

Hoffmann Gyula,
m. kir. erdőgyakornok.

A keselyük faji különbségei és elterjedésük.

(Adat a vadászat állattanához.)

Irta: L a k a t o s K á r o l y.

A hazánkban előforduló orvmadarak közül leginkább a keselyü-félék (Vulturinae) azok, melyekkel a vadászok legkevésbé vannak tisztában. — Az előforduló fajok száma, a faji különbségek, elterjedési körük s zónájuk dolgában való tájékozottságot illetőleg s általánosan ama balnézet foglal tért, hogy a keselyük hazánkban aféle históriai ritkaságok közé tartozó lények, melyeket egy neme a titokzatosságnak vesz körül — mint minden kevésbé ismert lényt, a laikus felfogás szerént.

A havasi vadászok általában minden keselyüt sas-keselyűnek mondanak, kivéve a kis keselyüt, mely